

АНАЛІЗ ПОВНОВАЖЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Валерій Григорович ДМИТРЕНКО,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Національна гвардія України є важливим суб'єктом національної безпеки, і її роль в забезпеченні стабільності, правопорядку та захисту громадянського суспільства набуває особливої актуальності в умовах сучасних викликів, таких як військові дії та зростання терористичних загроз. Аналіз адміністративно-правових аспектів повноважень Національної гвардії дозволяє оцінити ефективність її діяльності, виокремити проблемні питання та визначити шляхи подальшого вдосконалення.

Національна гвардія України здійснює свою діяльність на підставі законодавства, яке визначає її правовий статус, основні завдання та функції. Одним із ключових нормативно-правових актів, що регулює діяльність Національної гвардії, є Закон України «Про Національну гвардію України», який встановлює, що ця структура є військовим формуванням з правоохоронними функціями, покликаним забезпечувати державну безпеку, громадський порядок, захист прав і свобод громадян, а також територіальну цілісність України. У цьому контексті Національна гвардія виступає не лише як суб'єкт оборонного сектору, а й як потужний інструмент забезпечення внутрішньої безпеки. Одним із ключових завдань Національної гвардії у сфері забезпечення національної безпеки є участь у відбитті збройної агресії проти України[1]. Це завдання є особливо важливим в умовах військової агресії, яку здійснює російська федерація проти України. Національна гвардія бере активну участь у військових операціях, виконуючи завдання з захисту територіальної цілісності та суверенітету держави. Крім того, до функцій Національної гвардії входить охорона важливих об'єктів критичної інфраструктури, забезпечення безпеки під час проведення масових заходів та охорона громадського порядку. Важливим аспектом діяльності Національної гвардії є забезпечення антитерористичної діяльності. У рамках своєї компетенції, підрозділи Національної гвардії виконують завдання з протидії терористичним актам, організовують та здійснюють заходи з охорони державних кордонів, а також забезпечують правопорядок в умовах надзвичайного стану[2]. Ці функції мають особливу значущість в умовах гібридної війни, коли загрози національній безпеці можуть виникати не лише ззовні, але й із середини держави. Не менш важливою є роль Національної гвардії в забезпеченні правопорядку в регіонах, де здійснюються операції Об'єднаних сил. В умовах активних бойових дій, Національна гвардія виконує функції підтримання правопорядку на тимчасово окупованих територіях, бере участь у проведенні спеціальних операцій з нейтралізації незаконних збройних формувань та забезпечує безпеку цивільного населення.

Особливо важливою є діяльність Національної гвардії щодо забезпечення захисту прав і свобод громадян, зокрема в контексті запобігання порушенням громадянських прав та свобод в умовах військового стану.

На нашу думку, адміністративно-правовий аспект діяльності Національної гвардії полягає у чіткому нормативно-правовому регулюванні її повноважень, яке включає питання управління, контролю та підпорядкованості цієї структури державним органам влади. Взаємодія Національної гвардії з іншими силовими структурами, зокрема Збройними силами України, поліцією, а також органами державної влади та місцевого самоврядування, забезпечується через координацію дій, спільне планування та реалізацію заходів у сфері національної безпеки.

Одним із проблемних аспектів діяльності Національної гвардії є питання взаємодії з іншими правоохоронними органами. В умовах військового стану, коли різні структури силового блоку працюють у складних умовах, постає проблема ефективної координації дій, розподілу повноважень та відповідальності за виконання конкретних завдань. Важливою є розробка механізмів, які б дозволили уникнути дублювання функцій, підвищити ефективність взаємодії між різними органами та забезпечити комплексний підхід до вирішення завдань національної безпеки[3]. Подальший розвиток адміністративно-правового регулювання повноважень Національної гвардії України передбачає вдосконалення законодавчої бази, спрямованої на підвищення ефективності її діяльності у сфері забезпечення національної безпеки. Зокрема, важливо удосконалити нормативно-правове регулювання взаємодії Національної гвардії з іншими державними органами та правоохоронними структурами, забезпечити належне фінансування її діяльності, а також розробити дієві механізми контролю за виконанням покладених на неї завдань.

На завершення, можна констатувати, що Національна гвардія України відіграє одну з ключових ролей у системі забезпечення національної безпеки держави. Її адміністративно-правовий статус та повноваження є важливим елементом системи національної безпеки, який потребує постійного вдосконалення у зв'язку з новими викликами та загрозами. Ефективне функціонування Національної гвардії залежить від чіткого нормативно-правового регулювання її діяльності, координації дій з іншими суб'єктами забезпечення національної безпеки та оперативного реагування на сучасні загрози.

Список використаних джерел:

1. Бугайчук К. А. Удосконалення правового регулювання діяльності Національної гвардії України щодо забезпечення публічного порядку та безпеки. *Eurasian scientific discussions: The 1st International scientific and practical conference (Barcelona, Spain, 13-15 February 2022)*. - Barcelona: Barca Academy Publishing. 2022. P. 563-569.
2. Горбач Д.О. Компетенція Національної гвардії України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 1. Т. 2. С. 132-136.
3. Морквін Д. А. До характеристики повноважень Національної гвардії України як суб'єкта правоохоронної діяльності. *Наше право*. 2018. № 1. С. 243-247.